

Bened. XIV. *Pia Mater* etc. 5. Apr. 1747 impertienda sit pueris, qui defectu aetatis primam Communionem necdum instituerunt? S. C. resp.: Affirmative. n. 4623 die 16. Dec. 1826.

NOTA GARDELL. AD HOC DECRETUM.

Dubium hoc propositum, in quo quaeritur: *An benedictio cum Indulgentia plenaria juxta Constitutionem Benedicti XIV. Pia Mater 5. Aprilis 1747 impertienda sit pueris, qui defectu aetatis primam Communionem necdum instituerunt*: potius pertinet ad facultatem theologicam, quam ad liturgicam. Sed quoniam Sacra Congregatio de hoc etiam rationem habuit, eidemque definiendo respondit; et ego quoque in eodem elucidando tantisper immorabor. Praemitto de illis rem hic esse, qui possunt per aetatem, malitiam et conditionem peccare, ideoque Indulgentias lucrandi idonei putentur, et sint, licet nondum censeantur capaces ad sacram Communionem percipiendam. Nam quum Indulgentiae idea aliam praesupponat peccati, quod remissum sit quoad reatum culpae, sed supersit remittendum quoad reatum temporalis poenae; ideo Indulgentia sive partialis sit, sive totalis seu plenaria, quum aliud non sit, nisi remissio temporalis poenae pro peccatis actualibus quoad reatum culpae jam remissis, hinc si quis per aetatem patrare nequit, nec culpae ignoscendae capax esse potest, proindeque nec poenae temporalis, ac consequenter neque ejus remissionis sive Indulgentiae, quia deest actuale subjectum. Hoc ad rectam rei, de qua agitur, intelligentiam, et ad omnem ambiguitatem, aequivocationemque vitandam breviter praemisso; ad propositum dubium venio. Quum Indulgentia in sensu, quo accipienda est, non culpam respiciat, sed poenam, quia ejus subjectum est poena remittenda quoad illos, qui a

reatu culpae fuerunt absoluti, ea concedi omnibus poterit, qui adhuc poenae temporali pro qualitate dimissae culpae sunt obnoxii, seu, quod idem est, peccatores quacumque in aetate sint constituti, omnes temporalis poenae remissionis generice capaces sunt, et Indulgentiam obtinere possunt, dummodo sint rite dispositi. Enim vero ad acquirendum Indulgentiae bonum, injuncta opera implenda sunt, inter quae si de plenaria res sit, ut plurimum adnumeratur sacrae Eucharistiae sumptio. Non est mihi animus hic enumerare casus, in quibus forte plenariae Indulgentiae fructus acquiri possit, etiamsi praemissa non fuerit sacramentalis Communio. Inquiri dumtaxat debet, num pueri doli capaces, sed nondum ad Communionem sumendam per aetatem idonei ad plenariam Indulgentiam lucrandam in vitae exitu admitti possint, etiamsi sacra Dape non fuerint refecti. Omnis tolli videtur dubitandi ratio ex Constitutione supra laudata Benedicti XIV.; legitur quippe in ejusdem exordio: *Pia mater Catholica Ecclesia de aeterna filiorum suorum salute inprimis sollicita, quum hanc intelligat ab extremo ipsorum mortis articulo potissimum pendere, nunquam praetermisit omnibus eos subsidiis, pro hujusmodi temporis necessitate, opportunis juvare, atque instruere, tam iis nimirum, quibus opus esset ad aeterna praecavenda supplicia, quam quae apta, et salubria forent ad evitandas poenas temporibus praefinitas, quas in altera vita humanis plerumque spiritibus, etiam dimisso mortalis culpae, aeternaeque poenae reatu, in purgatorio igne luendas, manere non ignorat.* Clare hic dicitur quod, absolute generica universalis Ecclesiae cura sit de aeterna filiorum suorum salute, et remissione temporalis poenae, nulla facta inter filios exceptione. Omnes igitur

ex generali verborum expressione *omnes Ecclesiae filii*, qui peccaverunt, quique temporali poenae post dimissum mortalis culpae reatum lucrandi Indulgentiam capaces censi debent, iis minime exceptis, qui ob aetatis dumtaxat defectum nondum sacram Synaxim receperunt. Hi namque, ut adulti, filii sunt pia matris Ecclesiae, iidemque in mortis articulo constituti esse possunt, proindeque obnoxii temporali poenae luendae ob aliquam culpam, forte malitiam praeveniens aetatem (utinam non raro accideret) admissam, sed jam debita poenitentia expiatam. Ut autem clarius pateat, generaliter omnes, qui peccaverunt, nulla facta aetatis distinctione, in praefatis Benedicti XIV. Literis comprehendi fideles, ita ut nemo temporali poenae subjectus post culpae remissionem ab Indulgentia obtinenda excludatur, alia proferam, quae in iisdem Literis habentur. Postquam enim sapientissimus Pontifex graviorum recensuerat quorundam criminum absolutionem reservatam vel uni dumtaxat Romano Pontifici quoad Universum Orbem, vel Episcopis in propriis Dioecesibus, subdit regulae generalis limitationem, casumque excipit, si proximae mortis immineat periculum. En verba: *Attamen adveniente unicuique Fidelium supremo migrationis die, omnes hujusmodi absolutionum reservationes cessare etc. Praeterea cum in Ecclesia immensus, et inestimabilis existat thesaurus spiritualis... hoc semper summo studio curarunt Praedecessores nostri Romani Pontifices, ut illius divitias in moribundos Fideles diffunderent, et maxima omnium amplitudine, quae Indulgentia plenaria nuncupatur, cuiusque impertiendae jus in Apostolica Sede unica residet... nec ullus in Orbe Terrarum angulus esset, ubi Catholicae Religionis professoribus hujusmodi adjumenti copia deesset*

pro extremo illo momento, quo ipsorum salutis causa in discrimen adducitur. Ex relatis Literarum Apostolicarum verbis rite inter se collatis, erui posse videtur, Ecclesiae curam fuisse, et esse quemadmodum ab omnibus quibuscumque culpis quemque peccatorem in mortis articulo absolvere, quacumque reservatione cessante; ita et Indulgentiae Thesaurum eodem mortis articulo omnibus aequae concedere. Atqui quoad culpas earumque absolutionem nulla ponitur exceptio, nulla etiam exceptio fit, ut esse debet quoad impertiendam obtinendamque Plenariam Indulgentiam. Verum exceptio esset in casu, si illi, qui Indulgentiam obtinendi capaces forent, utpote poenae temporalis rei, per sacrae Communionis defectum ob immuneram aetatem ab ea lucranda excluderentur. Ne igitur exceptio, ubi non est expressa, ponatur; dicendum erit etiam pueros, de quibus in dubio, per verba illa *omnibus etc. moribundos Fideles etc. Catholicae Religionis professoribus etc.* comprehendi. Secus, si diceretur, dici posset eos tamquam filios et Catholicae Religionis professores, quibus adjuvandis Ecclesia magnopere studet, quoad hujusmodi effectum haud esse considerandos. Id quod contra Ecclesiae spiritum foret, quae in omnes large diffundit, quae spirituali saluti proficiunt, et alienum esset ab ea charitate, qua omnes indistincte, peramanter filios complectitur.

Plura etiam alia leguntur in Literis Apostolicis, ex quibus nullam in subjectis ad Indulgentiam hanc acquirendam idoneis exceptionem faciendam patet, quae satis, superque tantum hic referre erit, cum eadem prorsus de his, ac de illis ratiocinatio possit institui; cum aequae generalia sint verba, et indiscriminatim omnium Fidelium mortis articulum, et thesaurum Indulgentiae in tanta communi aequae om-

num necessitate impertiendum respiciant. Ita ex. gr. quae sequuntur: *A fel. rec. Praedecessore nostro Alexandro PP. VII. . . indultum fuit, ut Christifidelibus in mortis articulo constitutis benedictionem cum Indulgentia plenaria impertiri valeant.* Quid plura? Clariora etiam sunt, nullamque admittunt exceptionem, quae post pauca subdit: *Ut enim multas praetereamus concessionones Indulgentiae plenariae morientibus Fidelibus Indistincte applicandae: quid ad rem nostram aptius?* Si *Indistincte* morientibus Indulgentiae plenariae concessionones sunt applicandae; nullus ergo excipiendus videtur, qui concessionis ejusdem capax esse possit. Sed illi, qui sacram Communionem nondum receperunt, idonei esse possunt, eo quod, dimissa culpa, superest adhuc poena temporalis ab iisdem pro qualitate culpae luenda; ergo haud ab generali Indultu excipi debent, ac proinde applicari iis quoque poterit in mortis articulo benedictio cum adnexa Indulgentia.

Demum sapientissimus Pontifex Episcoporum excitat sollicitudinem, ne sinant moribundos tanto beneficio privari, imo et eos monet, ut etiam personaliter ad aegrotos accedant. Postquam enim Episcopis, aliisque Praeclatis inferioribus, sed jurisdictionem in suis Territoriis habentibus, facultatem fecerat alios subdelegandi, declarat: *Non id propositum nobis fuisse, ut eos prorsus eximeremus ab hoc paternae charitatis officio per se ipsos adeundi miseros aegrotos plenariae absolutionis in extremo articulo adipiscendae cupidos; sed ut eorum pietatem opportune juvaremus, ne dum ipsi aliis pastoralibus curis detinentur, dolore debeant commissos sibi fideles hoc tanto spirituali beneficio destitutos ex hac vita migrare.* Quod si neminem ex hac vita discedere

curandum est Episcopis, quin tanto Ecclesiae thesauro gaudeat, neque illi eo privandi sunt, de quibus in proposito dubio ratio habenda est. Praeterea in praevia instructione ad formulam adhibendam ad impertiendam benedictionem in articulo mortis nulla fit mentio Communionis, sed dumtaxat Confessionis, *si aegrotus voluerit confiteri . . . si Confessionem non petat, excitet illum ad eliciendum actum contritionis, de hujus benedictionis efficacia ac virtute, si tempus ferat, breviter admoneat, tum instruat, atque hortetur, ut morbi incommoda, ac dolores in anteactae vitae expiationem libenter perferat etc.*

His omnibus addenda est communis, quae servatur praxis impertiendi benedictionem, cui plenaria Indulgentia est adnexa, etiam illis, qui repentino morbo correpti, sacram Synaxim in extrema illa periodo recipiendi capaces non sunt, *si illam petierint, scilicet benedictionem et indulgentiam, dum sana mente et integris sensibus erant, seu verisimiliter petiissent, vel dederint signa contritionis etc.*

Jam vero si necessaria omnino esset sacra Communio, neque Indulgentiam obtinendi idonei essent illi, qui subitaneo morbo correpti, aut deglutendi facultate privati, aut evomitionibus obnoxii, sacra refici nequeunt Eucharistia.

Atqui ii capaces censentur, tantoque beneficio nullatenus privantur, *si verisimiliter petiissent, dum sana mente et integris sensibus erant:* ex allata propterea universaliter admissa praxi consequitur, Communionem tamquam conditionem omnino necessariam in recensitis casibus non requiri: cumnam tanto bono privandi erunt pueri, qui, ad percipiendam Eucharistiam etsi nondum idonei censentur, doli tamen capaces cum sint, aliqua culpa suam foedarunt conscientiam, qua per poenitentiae Sacramentum remissa adhuc

sunt temporali poenae luendae in hac, vel altera vita obnoxii? Eritne deterior habenda horum conditio, ita ut sint incapaces ea Indulgentia, quam pia mater Ecclesia cunctis fidelibus, sine ulla exceptione, vel limitatione benigne elargitur? Immo potius beneficium extendi ad istos quoque putandum est, quo omnes adulti (dummodo aliud non obstat) capaces sunt, etsi ex allatis impedimentis nequeant Communionem praemittere. Quid insuper? Ideo ad lucrandas Indulgentias plenarias praemitti Communio debet, quia habetur ut opus injunctum a concedente, qui potest illud, si velit, non apponere; ergo absolute et simpliciter necessarium non est, et aliquo in casu potest omitti, et omissio impedimento non est lucrandae Indulgentiae, ad differentiam alterius conditionis, ut, expiata conscientia quoad reatum culpae, remittendus dumtaxat supersit reatus temporalis poenae, quum ad id consequendum, fructumque Indulgentiae percipiendum indispensabiliter necesse sit status gratiae. Idipsum colligi posse videtur ex praefatis Apostolicis Literis Benedicti XIV.; quippe a sapientissimo Pontifice monitos video Sacerdotes, qui in extremo agone laborantibus spiritualia praebent Ecclesiae auxilia: *Ut omni ratione studeant moribundos fideles ad novos de admissis peccatis doloris actus eliciendos, concipiendosque ferventissimae in Deum charitatis affectus, praesertim vero ipsam mortem aequae ac libenti animo suscipiendam.* Quibus in verbis nulla fit distinctio inter infirmum et infirmum, sed omnes veniunt sub generali dictione *moribundi fideles:* de Communionem vero ne verbum quidem, licet casus (nec infrequenter) dari possit, ut in mortis discrimine potius, et plenaria Indulgentia ditandus fuerit pluribus retro diebus Viatico roboratus, et adhuc capax sit iterum sacra Dape se reficiendi.

Decreta authentica.

Addere hic juvat aliud argumentum quod, licet directe casum non respiciat, tantam nihilominus ad illum relationem habet, ut nonnihil prosit ad ea, quae huc usque dicta sunt, confirmanda.

Idem Pontifex Benedictus XIV. Apostolicis Literis ad Poenitentarios directis, quibus enumerantur facultates per integrum Jubilaei annum Confessariis concessas, alteram has inter ponit, scilicet in aliud pium opus Indulgentiam Jubilaei lucrandam, commutandi pueris, qui nondum ad Communionem percipiendam videntur idonei. Ibi enim §. 48 sic legitur: *Quamvis injuncta pro hoc Jubilaeo Communio sit; pueri tamen, qui nondum per aetatem ad propriam Communionem admissi fuissent, neque intra hunc annum sanctum Parochi proprii, vel Confessarii judicio admittendi non videantur, censi possunt ab isto injuncto opere legitime impediti, iisdemque Communionem in aliud pium opus arbitrario Confessarii praescribendum commutari permittimus.* Jam vero si pro lucranda Jubilaei Indulgentia pueris Communio in aliud commutatur opus, et ideo commutatur, quia censi debent ab altero injuncto, Communionem scilicet, legitime impediti; cur non idem de iisdem censendum erit, qui in mortis articulo reperiuntur?

Imo pro hisce potior videtur ratio, propter quam tanto beneficio privandi non sint. Quod si ullum est tempus, quo injunctum Communionis opus vel in aliud commutetur, vel etiam nec absolute, ut in casu nostro, nec necessario requiratur; illud profecto est, cum major pro obtinenda luendarum poenarum remissione urget necessitas, et majoribus ac opportunioribus subsidiis pia Mater Ecclesia Fidelibus omnibus in agone positus succurrere nititur.

Aliquis fortasse erit, qui casum a casu distinguat, haereatque in eo, quod pro Jubilaei Indulgentia obtinenda singularis facultas et dispensatio quaedam concedatur, quamobrem videtur injuncti operis commutationem habitam fuisse a legislatore Pontifice, ut necessariam conditionem, quae tamen desideratur pro pueris doli capacibus positus in articulo mortis. At primum advertendum, ea in Constitutione, quae unice versabatur circa facultates Confessariis concessas favore poenitentium, ad effectum dumtaxat consequendi magnam Jubilaei Indulgentiam, ideoque locum non habuisse casum alterum, de quo in praesens est disputatio. Deinde alia attendenda ratio est, quae ponit differentiam. Benedictina Constitutio consulit pueris, qui sani sunt et capaces ad opus, in quod injuncta Communionis conditio commutatur, verum, qui in agone positi reperiuntur, plerumque aliud adimplendi opus sunt incapaces, non erit igitur et his succurrendum? Id repugnat curae et sollicitudini, quam habet pia mater Ecclesia omnium filiorum, et fidei catholicae professorum, quaque omnes complectitur, et opportunis juvare vult subsidiis in gravissima illa necessitate. Hinc nil mirum si nulla singularis dispensatio, nulla singularis facultas concedatur, nulla commutatio faciendae praecipitur quoad positos in mortis articulo, licet necessaria sit pueris capacibus, et valentibus implere opus, in quod commutata est Communio ad Jubilaei Indulgentiam consequendam.

Sive igitur ratio habeatur finis, quem habet pia Mater Ecclesia in hac impertienda benedictione et indulgentia, sive ejusdem Indulgentiae subjecti, sive communis cum aliis fidelibus obtinendi Indulgentiam necessitatis ad dimittendas temporales poenas debitas pro peccatis jam poenitentia remissis, sive generalium Apostolicarum Lite-

rarum locutionem, sive praxis, quae universaliter obtinet; concludendum videtur, pueros, de quibus in dubio, quatenus illam obtinendi capaces sint, per peccata patrata, et jam quoad reatum culpae remissa, ab hoc singulari beneficio non esse excludendos; quemadmodum Sacra Congregatio in responsione ad propositum dubium declaravit. —

1. Semper esse recitandum *Confiteor* in bened. apost., licet antea jam bis dictum fuerit in administr. ss. Viatici et Uctionis, nisi necessitas urget;

2. in eodem mortis articulo infimum non posse pluries lucrari hanc indulg. a pluribus sacerdotibus impertiendam;

3. valide conferri non posse indulgentiam, nisi stricte servata forma in rituali praescripta.

S. C. Ind. 5. Febr. 1841.

33) Jus.

Vd. *Parochus; Confratern.; Bened.* (domus; mulieris.)

Exceptis benedictionibus cereorum, cinerum et palmarum, reliquis benedictiones (agnorum, ovorum etc.) private quoad regulares, respectu jurium parochialium, spectare ad rectores Ecclesiarum. n. 1887 die 6. Apr. 1658.

In Oratoriis Confraternitatum prohibetur benedictio candelarum, cinerum, palmarum, panis etc. absque consensu parochi, non obstante, quod antea facere consueverint de licentia Ordinarii. n. 2330 die 20. Jun. 1665.

Procurator gen. Min. Capuccin. exposuit, quod in diversis Dioecesis. suos religiosos sacerdotes vocantur a Benefactoribus ad faciendas benedictiones privatas juxta rit. rom. supra eorum campos, animalia etc., quod nonnulli parochi praetendunt eisdem non licere. S. C. resp.: Posse concedi de licentia Ordinarii. n. 3124 die 5. Oct. 1686.

Benedictiones et distribut. Candelarum, cinerum etc., bened. ignis, se-

minis, ovorum et similium, et functiones omnes hebdomadae s. non sunt de juribus mere parochialibus. n. 3670 ad 5, 6 et 7 die 12. Jan. 1704.

Cappellani Ecclesiae s. Joann. Baptistae intra fines parochiae s. Angeli a Macerata licet benedicere et distribuere palmas, candelas, cineres, oleum et panem pro devotione fidelium independenter a paroco et absque illius interventu. n. 3721 ad 3 die 9. Maji 1705.

Non licet PP. Minoribus Convent. s. Francisci Montis novi solemniter benedicere agris die 3. Rogationum et Januae dictae terrae nuncupat. Porta nova in festo s. Marci. n. 3722 ad 1 die 9. Maji 1705.

Prior... Congregationis s. Philippi N. Placentinae non potest facere benedictionem olivarum, candelar. et cinerum in suo Oratorio independenter a paroco. n. 3864 ad 1 die 10. Mart. 1714. Idem decret. pro Cappellano Clastidii. n. 4012 ad 1 die 13. Sept. 1732.

Cappellanus Confraternit. s. Jacobi Minoris Placentiae non valet candelas, Cineres etc. benedicere, et confratribus aliisque adstantibus distribuere. n. 3914 ad 3 die 10. Sept. 1718.

Licet Cappellano Confr. S. Mariae Perusinae in Oratorio dictae Confrat. explere benedictiones cinerum, palm. et cand. absque ulla licentia parochi. n. 3928 ad 1 die 13. Maji 1719.

Ad dubium: An in Eccles. Paroch., in quibus nullus exstat Clerus, sed solum Parochus, possit vel debeat iste facere benedictionem Candelarum, Cinerum, Palmarum, novi ignis, Cerei Paschalis, Fontis Baptismalis et caeterorum hujusmodi, nec non instituere Officium Fer. V. in Coena Domini, et Fer. VI. in Parasceve sine cantu, et solum privata voce, prout celebratur Missa privata?

Et S. eadem C... respondendum

consuit: „Servetur parvum Caeremoniale a s. m. Benedicto Papa XIII. ad hoc editum.“

Atque ita rescripsit, declaravit, indulget, servarique mandavit. n. 5050 ad 1 die 23. Maji 1846.

Ad dubium: An bened. mulierum post partum, fontis bapt., ignis, seminis, ovorum et similium sint de juribus mere paroch.? S. R. C. resp.: Negative sed bened. mulierum et fontis bapt. fieri debere a parochis. Die 10. Dec. 1703.

34) In Matutino.

a) Clerus stat.

Ad secundas et tertias Benedictiones in Matutinis, quae per celebrantem Canonicum vel alio e numero hebdomadariorum stantem in stallis canonicalibus vel prope altare, tum etiam Pluviali indutum cantantur, *Canonici et reliqui de Clero stare non tenentur, nisi Episcopo tantum Officio peragente.* n. 1966 ad 1 die 15. Febr. 1659.

In statione et in sessione cum a Canonicis tum a Beneficiatis uniformitatem semper fore servandam et quoties Divina stare non exigant, nedum a Canonicis, verum etiam ab inferioribus aequaliter sedendum esse. n. 1982 die 24. Maji 1659.

Ad Benedictiones ad 2. et 3. Lectionem cujuslibet Nocturni, tam si a Canonicis quam si a Beneficiatis vel Clericis Lectiones recitentur, hebdomadarii Canonicum seu Dignitatem, Episcopali excepta, stare debere juxta Caeremon. Quovero ad stationem vel sessionem aliorum Canonicorum, dum hebdomadarius Canonicus daturus benedictiones hujusmodi stat, servandam esse consuetudinem Ecclesiae. n. 2095 die 15. Jan. 1661; n. 2097 die 12. Mart. 1661.

In Benedictionibus Lectionum tenentur Hebdomadarius semper surgere, et alii de choro tenentur, quando so-

lemniter cantatur. n. 2248 ad 4 die 4. Aug. 1663.

b) Quae?

Ad dubium Benedictin. Einsidlen.: an Benedictio XI. in Officio mensili s. *Scholasticae*, item fer. 3. de s. *Benedicto* et de *immacul. Conceptione in Sabb.* fit: *Cujus commemorationem colimus?* S. C. resp.: Negative et dicatur semper: *Cujus festum colimus.* n. 4044 ad titul. XV. dub. 1 die 5. Maji 1736.

c) Quis dat?

Ad dubium: an canente nonam lectionem digniore Presbytero ac Rectore ejusdem Ecclesiae debeat a digniore existente in choro responderi: *Ad societatem etc.* aut, postquam idem Rector dixerit, *Jube Dom. etc.* absque alia benedictione debeat a cantoribus responderi, *Amen?* S. C. resp.: Digniorem praesentem in choro benedicere debere et contrariam consuetudinem abusum et corruptelam abrogandam esse. n. 1968 die 15. Febr. 1659. Cf. *Lectio nona.*

Benedictionem ad nonam lectionem, etiam primae Dignitati officium facienti, a successive digniore, etiam Canonico, absentibus aliis Dignitatibus, dandam, non obstante quavis etiam immemorabili contraria consuetudine. n. 2127 die 3. Sept. 1661.

Ad dubium: utrum *Abbas* jure pontificalium et Episcoporum jurisdictione gaudens, dum Officium facit ad Matutinum, possit sedens dare 2. 3. 5. 6. et 8. benedictiones, quae lectionibus praemittuntur, prout facit Episcopus, an vero teneatur stare, dum eas impertitur, ut mos est sacerdotum inferiorum? S. C. resp.: affirmative quoad primam partem, nempe ter in anno ad formam Decreti Alex. VII. et dummodo *Abbas* pontificalibus ornatus sit indumentis in exercitio Pontificalium

in decreto Alex. praescriptorum; et negative quoad secundam. n. 3726 ad 1 die 4. Julii 1705.

Ad dubium: an simplex Clericus obtinens in Collegiata Canonicatum, cui adnexus est titulus Thesaurarii et proinde pro 3. Dignitate habeatur, in diebus, in quibus 1. Dignitas sol. Off. peragit et 2. Dignitas a choro absit, possit benedictionem ad 9. 1. impertiri? S. C. resp.: Abstineat. n. 4370 ad 2 die 11. Dec. 1773.

d) Quis petit?

Ad dubium: utrum *Abbas* jure pontificalium et episcopali jurisdictione gaudens, lecturus ultimam lectionem teneatur petere benedictionem ab alio suo inferiore, an vero immediate a Deo dicens: *Jube Domine etc.* et choro absque alio respondeat: *Amen*, prout fit ab Episcopo? S. C. resp.: quoad primam partem affirmative, et ad secundam negative. n. 3726 ad 2 die 4. Julii 1705.

35) Modus.

In benedictionibus congruentiorem juxta rubricas et ritum videri modum benedicendi manu recta et digitis simul unitis et extensis. n. 3025 ad 6 die 24. Julii 1683.

Vd. *Bened. Dignitarior. etc.*

36) Monialium.

a) Antiquitas et annus.

Vd. *Bened.* (domus et monasterii.)

Inter caetera Sanctimonialium Asceteria, quae Archidioecesim Tarentinam condecorant, alterum Clarissarum existit in ipsa Civitate, quae semper, uti ab ipsis asseritur constantissime, expleto vigesimoquinto aetatis anno, et emissa professione solemnī, Velum benedictionis ab Archipraesule recipiebant ad formam Pontificalis Romani. Modernus autem Archiepiscopus probe noscens,

quae a sa. me. Benedicto XIV. sua in Constitut. LXXXV. Tomo 2. Titulo de Consecratione et Benedictione Virginum referuntur, istud nimirum privilegium solis competere Sanctimonialibus Ordinis Sancti Benedicti; benedictionis hujusmodi per Apostolicum Indultum ipsis Clarissis concessae authenticum testimonium requisivit, antequam Velum ipsum Sanctimonialibus imponeret. Ast attentata temporum vicissitudine, quum multa ex privilegiis Asceterio supradicto concessa fuerint igni tradita; lege enim ab eodem extrahendae erant Sanctimoniales; forsitan et tale Indultum quoque flammis perditum fuit. Quoniam autem ab asserita observantia jus destrui nequit: propterea Sacrorum Rituum Congregationi Reverendissimus Tarentinus Archiepiscopus humillime supplicavit, quatenus decernere dignaretur, quid esset in re agendum, utrum nimirum Velum benedictionis recensitis Clarissis concedendum, an vero denegandum? Et Sacra eadem Congregatio ad Quirinalem in Ordinario Coetu coadunata die 16. Aprilis vertentis anni rescribendum censuit: „Scribatur eidem Reverendissimo Archiepiscopo, qui auditis in scriptis Monialibus referat super transmissa earundem Monialium allegatione.“ Ad scrupulum usque muneris sui partes Archipraesul explevit, harumque rerum notitia instructis Monialibus Clarissis, ipsae, habito Capitulari conventu, in scriptis retulerunt, a primaeva Asceterii origine Sanctimoniales omnes Velum benedictionis, expleto vigesimo quinto aetatis anno, recepisse, uti eruitur a platea renovationis Asceterii, quae contigit de anno 1695: insuper ex traditione per noscere benedictionis hujusmodi Apostolicum obtinuisse Indultum, quod si non fuisset revera concessum, tam multi antiqui Archipraesules, qui per saecula Tarentinam administrarunt Ec-

clesiam profecto velum Sanctimonialibus non concessissent, ac novissime Sanctimonialem Rosam Fanuzzi ex dispensatione Apostolica illud recepisse ante annum vigesimumquintum. Quibus omnibus Sacrorum Rituum Congregationi ab Archiepiscopo Tarentino expositis; haec in novo Ordinario Coetu omnibus mature perpensis ac rite libratis rescripsit: „Pro gratia confirmationis Privilegii et ad Dominum Secretarium cum Sanctissimo. Die 12. Novembris 1831.“

Super quibus omnibus facta Sanctissimo Domino Nostro Gregorio XVI. Pontifici Maximo fideli relatione per infrascriptum Secretarium, „Sanctitas Sua benigne annuit et Velum benedictionis, emissa solemnī professione post annum vigesimumquintum, juxta Pontificale Romanum, Sanctimonialibus Clarissis Asceterii Civitatis Tarentinae concessit, die 18. recensiti mensis et anni. n. 4676.

NOTA GARDELL. AD HOC DECRETUM.

Multa hic aequae praeclara tum de antiquitate, tum de praestantia benedictionis et consecrationis Virginum adnotanda se offerunt, sed ne videamur in medium proferre, quae inutilia quis posset reputare, quaedam tantum adducemus, caetera videri poterunt in Tertulliani Libro de velandis Virginitibus. Quoad antiquitatem si audiatur Baronibus ad Annum Christi LVII, is quibusdam nixus testimoniis Sanctorum Patrum Ignatii Martyris, Clementis Romani Pont. et Hieronymi libro 1 adversus Jovinianum in quatuor Filiabus Philippi Diaconi agnoscit primas, quae inter Mulieres post Christi mortem Virginitatem Deo singulari modo voverunt; hinc Apostolorum aevo Virginum consecratio adscribenda videatur, et ideo ab Ivone Carnotensi in Epistola 41 ad Golfredum Vindocinensis Monasterii Abbatem scriptum

reperitur: *Consecratio Virginum ex Apostolica auctoritate Episcoporum privilegio reservatur.* Si alios Ecclesiae Patres Ambrosium praesertim et Augustinum audiamus, aliud est repetenda haec de Virginitate devotio; uterque enim a Beatissima Virgine eam receptam volunt. Ille enim de institutione Virginis disserens *cap. 5: Egregia, inquit, Maria, quae signum Sacrae Virginitatis extulerat et intemeratae integritatis pium Christo vexillum levavit:* Hic vero in Libro de Sacra Virginitate *cap. 4* id probans ex Mariae responsione ad Archangelum Gabrielem in haec scribit verba: *Ipsa quoque Virginitas ejus (Mariae) ideo gratior et acceptior, quia non eam conceptus Christus viro violatur, quam conservare ipse praecepit, sed priusquam conciperetur jam Deo dicatam, de qua nasceretur elegit: quomodo, inquit, fiet istud, quoniam Virum non cognosco? quod profecto non diceret, nisi Deo Virginem se ante vovisset.* Legantur Baronius, Christianus Lupus, Tertullianus, Sandinus, si plura quoad hoc desiderantur. Omissis hic omnibus, quae a nonnullis relate ad Virgines, quae Deo se voverunt, producantur, quaeque novitatem sapiunt et ab eruditis doctisque Viris suis in operibus refutantur, atque ab Apostolica Sede semel et iterum proscripta sunt, his inquam omissis, adnotandum putamus duplicem Ordinem Sacrarum Dei Virginum distingui. Aliae enim, quae paterna in domo manebant, aliae, quae commune habentes domicilium monasticum, quoddam quasi institutum amplectebantur. Inter has ab aliquibus adnumerantur plusquam ducentae Virgines illae, quae sese Eugeniae Regis Ethiopum Filiae adjunxerunt, quibusque praeferta Ipsa fuit, quum Sanctus Matthaeus eam ad Virginitatem profitendam servandamque induxit, et quibus ipse sacrum velamen

dedit, et super quas sacram fudit Orationem, quae adhuc in quibusdam manuscriptis Pontificalibus legitur. Quemadmodum duplex erat Virginum ordo, ut dictum est, ita duplex erat earum consecratio sive vovendi modus. Harum in una habitus immutatione sita erat, simulque in Virginitatis proposito Deo sponte promisso: Altera in manuum velique impositione Pontificali et solemniter benedictione aequae ac cum Virginitatis servandae proposito.

Haec consecratio ex vetustissimis usque temporibus maximi semper ponderis fuit, et vehementer sunt reprehensi, qui contra hanc vel quoad minimum tentare quandoque praesumpserunt. Tanti autem semper habitae fuit ea consecratio, ut quidam etiam inter haereticos, puta Donatistas, suas quoque Virgines habuisse ostentarent, aequae solemniter quoque ab ipsorum pseudo-Episcopis Mitra cooperiendi velarentur.

Mitra quippe haec apud Afros sacri veluti veli species erat, quod solemnibus quibusdam precibus adjunctis solebat ab Episcopis imponi et per illius impositionem ipsa Virginis consecratio reputabatur. Adeo hoc verum est, ut Sanctus Hieronymus ad Demetriadem scribens: *Scio, inquit, quod ad imprecationem Pontificis flammeum virgine sanctum operuit caput: utque hinc Sanctus Ambrosius in exhortatione ad Virgines ita scribat: Venit Paschae dies, in toto Orbe Baptismi Sacramenta celebrantur, velantur Sacrae Virgines.* Vetusta adeo est haec sacri Veli sollemnis impositio et Virginum consecratio, et adeo praeclara utraque caeremonia semper habitae fuit, ut Tertullianus inter Scriptores vetustissimus sacrilegos vocet, qui velum hoc detraxerit: *Oh sacrilegae, inquit libro de velandis Virginibus, manus, quae dicatum Deo habitum detrudere potuerunt! Sacer hic non minus, quam*

vetustus Virgines consecrandi ritus summo studio olim servatus est; et juxta Auctores usque ad saeculum XV fuit pene universaliter retentus: postmodum vero vel penitus omissus, vel a paucis servatus: quodcirca, inquit Barbosa *lib. 1 Juris Ecclesiastici cap. 64, num. 21: et advertas quod consuetudo benedicendi Virgines non amplius est in usu.* Si de hac desuetudine rationem quis quaerat, vel ideo desuevisse hunc ritum, responderi potest, quia fortasse Episcopi minus de consecrandis Monialibus sese faciles exhibuerunt, vel quia Sanctimonialium numerus mirum in modum miserantis Dei beneficio succrevit, vel quia satis tum Professione, tum Clausura obstrictae et protectae Virgines minus novo consecrationis ritu, quasi novo quodam munimento opus haberent, vel quia immutata veteri disciplina illi sollemni pompae, quae uti sollemnia vota tunc habebatur, per novum jus novumque aequae legitimum validumque ritum ipsa sollemnia Vota successerunt, quae a Monialibus emittuntur in Religione, cui nomen dederunt; quae quidem vota satis superque ad Virginitatem vinculo servandam esse putantur.

At licet ritus hic desuetus universaliter sit, manet tamen aliquo modo in Ecclesia juxta praesentem etiam disciplinam, quum et ipse describatur in Pontificali Romano et ab aliquibus Monialium Ordinibus servetur. Servatum fuisse etiam ritum hunc tempore Sancti Caroli Borromaei, ex ipsa ejus Synodo Mediolanensi IV apparet, quum ipse de loco illum peragendi sic praecipiendo loquitur: *Ut ubi religiosus ipse et vetus Moniales solemniter velandi mos his temporibus antiquatus est ad pristinum usum ex veteri instituto et ritu revocetur; dummodo intra Monasterium id fiat.* Ex quibus verbis duo eruuntur, primo: fortasse

aliis etiam in locis extitisse hunc ritum; secundo: non esse proscriptum, ut falso quidam putant Auctores, sed ad pristinam formam, quae fortasse immutata erat, esse revocatum.

Ut autem ad propositum iterum veniamus, omissis aliis quam plurimis, quae hic afferri possent, quaeque ea respiciunt, quae ab aliquibus Auctoribus de desuetudine non solum, sed de abolitione hujus ritus, dubiis saltem, si non falsis auctoritatibus innixis, in medio proferuntur, advertere praestat, neminem sibi facile persuadere posse, quod Sacra Congregatio negotiis Episcoporum et Regularium praeposita, nulla habita ratione ad ritum hujus antiquitatem et sollemnitatem, neque ad Conciliorum et Sanctorum Patrum Sanctiones, hunc ipsum ritum, ut a quibusdam asseritur, voluisset praescriptum; facta enim hujusmodi assertionibus non respondent. Nam, ut refert Catalanus in suis ad Pontificale Romanum Commentariis, quum non multis a sua aetate annis (anno scilicet 1778) quidam Episcopus, cujus reticet nomen, ab eadem Sacra Congregatione petisset, dari sibi facultatem consecrandi Virgines suae Dioecesis, Sacra Congregatio sapienter respondit, ut suo uteretur jure. Per Sacram itaque Congregationem hic consecrandarum Virginum ritus inter Episcopalia munia adnumeratur; nec aliter dici hoc etiam tempore potest, quum ritus iste in Romano Pontificali appareat insertus in apposito titulo: *De benedictione et consecratione Virginum:* jam neque ritum insertum, neque titulum appositum videremus, si Ritus ipse fuisset proscriptus, immo uterque fuisset delendus; inseritur autem et apponitur, quia revera alibi adhuc extat, ut ex ipso Dubio liquet, et non multis ab hinc annis peractus est. Sane jure suo usus fuit, et pervetustum ritum servavit; ut alios